

Mål P 6609-16

Detaljplan för SÄBYVIKENS MARINA, Österåkers kommun, Stockholms län.

Österåkers kommun har av mark- och miljödomstolen förelagts att yttra sig över aktbilagor i Mål nr P6609-16. Yttrandet ska ha inkommit till domstolen senast 2017-06-22. Målet omfattar ett överklagande av detaljplan för Säbyvikens marina.

Ett förslag till detaljplan för Säbyvikens marina var på samråd under tiden 25 september – 31 oktober 2012 och ställdes ut 25 mars – 17 april 2015.

Detaljplanen antogs av Kommunfullmäktige 2016-09-19, KF § 6:5. Överklaganden/aktbilagor som inkommit till mark- och miljödomstolen, efter att planen antagits av Kommunfullmäktige kommenteras nedan.

Inkomna överklaganden

Sakägare

1. Naturskyddsföreningen i Österåker	MMD aktbilaga 4
2. Christina Eurén (arrendator)	MMD aktbilaga 3, 6-10
3. Rydbo saltsjöbads fastighetsägarförening	MMD aktbilaga 14

1. Naturskyddsföreningen i Österåker

Naturskyddsföreningen menar att detaljplanen avser att legalisera ett olagligt båthus och ifrågasätter det särskilda skälet angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.

Naturskyddsföreningen påtar att enligt gällande miljölagstiftning ska den som bedriver en verksamhet som orsakar skador på miljön, åtgärda dessa och bekosta det avhjälpande som behövs. D.v.s. kommunen borde redan ha ålagt verksamhetsutövaren att vidta åtgärder utan att invänta beslut om detaljplan. Verksamhetsutövaren bör också föreläggas att ansöka om tillstånd för såväl gammal som tillkommande vattenverksamhet.

Naturskyddsföreningen menar vidare att utbyggnaden innebär omfattande muddringsarbeten och planen redovisar inte hur det ska hanteras. Naturskyddsföreningen har också krävt en analys av de samlade kumulativa miljöeffekterna av ett ökat båtbestånd i och kring Säbyviken.

Naturskyddsföreningen menar också att marinan har fällt skog utan tillstånd. Idag finns bara en bråkdel kvar, trots att skogen enligt tidigare detaljplan var belagd med trädfällningsförbud. Vidare menar Naturskyddsföreningen att Säbyviken ligger inom en svag länk mellan Bogesundskilen och angränsande naturområden.

Detaljplanen redovisar inga närmare planer av en naturmark, vilken miljökonsekvensbeskrivningen anmärkningsvärt gör.

Föreningen yrkar:

- Att beslutet att anta detaljplanen upphävs.
- Att verksamhetsutövare åläggs att vidta miljöåtgärder enligt gällande lagstiftning för pågående verksamhet, utan att invänta beslut om detaljplanen.
- Att verksamhetsutövaren också föreläggs att ansöka om tillstånd för såväl gammal som tillkommande vattenverksamhet enligt Miljöbalken 11 kap 9 §.
- Att båthuset rivs och marken förblir strandskyddad.

Kommentar:

Arbetet med att upprätta ett program och senare en ny detaljplan påbörjades innan ett uppmärksammande av felaktigheter i kartmaterial, där det ej redovisades att strandskydd ligger kvar i gällande detaljplan för den del där båthallen är placerad. Kvarliggande strandskydd i äldre detaljplaner är förhållandevis ovanligt vilket tillsammans med "kartfelet" bidragit till att detta inte uppmärksammades i tidigare skeende. Den nya detaljplanen innebär en ny prövning av markanvändningen och strandskyddet.

Beträffande strandskyddet har kommunen hänvisat till flera särskilda skäl och har därefter anpassat detaljplanen enligt länsstyrelsens yttranden. För den del där särskilda skäl inte föreligger eller strandskyddsintresset bedöms överväga har strandskyddet bibehållits. För områdets nordöstra del hänvisar kommunen till 7 kap 18 c § pkt 4 MB, d.v.s. området behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen kan inte genomföras utanför området. Efter diskussion med Länsstyrelsen har stängsel tagits bort och området införlivats i marinan som numera använder detta område som en del av sin verksamhet. Efter denna förändring i användningen bedöms särskilt skäl enligt ovan kunna tillämpas.

Utöver de åtgärder som vidtas vid en eventuell allvarlig miljöskada enligt 10 kap MB, avser kommunen binda upp flera åtgärder bl.a. kompensations åtgärder vid ett genomförande av detaljplanen. Kommunen vill också påpeka att det inte är helt okomplicerat att driva igenom miljöåtgärder genom en rättsprocess – utgången är heller inte given. Miljöåtgärder som verksamhetsutövaren kommer att utföra vid utbyggnad av marinan, i form av gäddvåtmark, dagvattenomhändertagande, spolplatta mm., är sådana åtgärder som det svårigen kan ställas krav på idag. Av miljökonsekvensbeskrivning, MKB och tillhörande utredningar framgår att miljöstörningarna vid utbyggnaden inte kommer att öka. Kommunen ser det dessutom som positivt att fler båtplatser kan skapas utan försämrade miljöförhållanden. Den påverkan från miljögifter i som uppmärksammas i området bedöms huvudsakligen inte vara lokal utan omfatta hela det inre skärgårdsområdet.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att miljötillstånd kommer att sökas för hela verksamheten. Kommande miljötillstånd kommer att reglera villkoren för muddringsarbeten. Skyddsåtgärder förutsätts kunna användas så att arbetena kan genomföras utan permanent negativ påverkan på recipienten. Länsstyrelsen avslag Naturskyddsföreningens begäran om tillståndsprövning för vattenverksamhet. Här delar Kommunen Länsstyrelsens uppfattning.

Då Säbyviken är en relativt djup havsvik är de områden som är lämpliga för lek få. Det är dokumenterat att det går upp gädda i Ubbybäcken vilket talar för att en våtmark i bäcken kan bli mycket värdefull som leklokal. Den ökade bryggarealen läggs på vattendjup eller i områden som inte har värde för reproduktion av fisk. De viktigaste reproduktionslokalerna utanför marinan ligger i skydd från båttrafiken varför vågrörelser inte torde påverka reproduktionsförutsättningarna negativt.

Kommunen anser att påverkan från det ökade antal båtplatser som möjliggörs i detaljplanen är belyst. Detta såväl i miljökonsekvensbeskrivningen som i plan och genomförandebeskrivningen, bl.a. under rubrikerna "sammanställning av miljökonsekvensbeskrivningen" samt "miljökvalitetsnormer för vatten". Utbyggnaden i Svinninge och Svavelsö finns med i förutsättningarna. Dessa områdens bidrag till ett ökat antal båtpassager anses ingå i bedömningen av påverkan från erosion och svall som beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen. PAH och metaller från dessa områdens ökade båtpassager till, bedöms som marginella och därmed också bidraget till kumulativa effekter under relevanta jämförelsevärden. Se Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2013:19. Dessutom pågår utbyggnad av kommunalt vatten- och avlopp kring de delar av vattenområdet som utgör Svinningeområdet, vilket innebär att miljöstörningar från enskilda avlopp upphör.

Kommunen bedömer att naturmark i gällande detaljplan fortsatt kommer att bestå av skog. Undantaget är områdets nordöstra del, som redan innan gällande detaljplan upprättades var en ianspråktagen fritidshustomt. Under 1990-talet brann dock fritidshuset ner varvid endast några små komplementbyggnader i dåligt skick ännu finns kvar. År 2001 byggdes en båthall invid fritidshusets brygga, en brygga som finns inritad i gällande detaljplan. Kommunen bedömer inte att marinan ligger inom en mycket svag länk i kilen. Eventuell påverkan på spridningsmöjligheterna är mycket lokala.

I detaljplanen för Säbyvikens marina ingår inte det område som i MKB redovisas som naturpark. Att naturparken redovisas i MKB beror på ett tidigare beslut om att MKB skulle omfatta såväl området för Säbyvikens marina som en eventuell senare planläggning av en naturpark.

2. Christina Eurén, Arrendator på fastigheten Rydboholm 2:1

Arrendatorn påtalar brister i miljökonsekvensbeskrivningens redovisning av lokaliseringsalternativ. Att anföra Säbyvikens marina som en lämplig lokalisering samt kommunens behov av båtar och att marinan har funnits länge utgör inte en utredning om alternativlokaliseringar.

Vidare hänvisar arrendatorn till 2 kap. 3 § MB (försiktighetsprincipen) samt 2 kap. 6 § MB (val av plats). Historiskt sett har Säbyviken haft fler båtar innan kommunen reglerade i gällande detaljplan till högst 350 båtplatser. Arrendatorn menar att det finns en anledning till att antalet båtar har minskat. Många av de åtgärder som verksamhetsutövaren förpliktar sig att införa endast vid en utvidgning av gällande detaljplan, kan kommunen kräva att verksamhetsutövaren inför utan att vidta en planändring. T.ex. latrinpumpar och hårdgjord mark för dagvattenuppsamling.

Arrendatorn hänvisar till rapporten Svealandskusten 2012 där det framgår att Säbyviken är den tredje sämst syresatta viken i hela Svealand. Arrendatorn hävdar också att Säbyvikens varma vatten p.g.a. dess tröskel utgör en närmast idealisk plats för gäddlek, och motsvarande kombination torde inte finnas någon annanstans inom Stockholms innerskärgård. Sett till dokumenterat miljöproblem och skadad fiskreproduktion och med beaktande av försiktighetsprincipen och principen om hållbar utveckling är inte Säbyviken den mest lämpade platsen för en marina och än mindre en utökning.

Arrendatorn anser att de tillkommande större byggnaderna i väster inte utgör en utvidgning av befintlig verksamhet, utan sett till dess syfte en ny verksamhet med förvaring av båtar inomhus och med tillhörande varvsverksamhet. Därtill är byggnaderna främmande för landskapsbilden, ett hinder för det rörliga friluftslivet och stråket mellan Säbyvik och Norra Värtan.

Från Säbyträsk ner till Säbyviken löper ett naturligt vattendrag. Arrendatorn menar att detta ska omfattas av strandskydd. Därtill har vattendraget stor potential att hysa större vattensalamander.

Kommentar:

Arrendatorn har under samråd yttrat sig mycket kort gällande alternativa lokaliseringar. Vid överklagan har arrendatorn utvecklat denna synpunkt. Kommunen har utrett alternativa lokaliseringar av nya båtplatser i en båtplatsinventering, vilken är en uppföljning av översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningens hänvisande till båtplatsinventeringen visar att kommunen, av miljöskäl avser utveckla befintliga verksamheter före nyetableringar och enskilda anläggningar. Säbyvikens marina bedöms här som ett lämpligt alternativ. Behovet av båtplatser är större än vad som kan tillgodoseas idag inom Säbyvikens marina.

Gällande detaljplan reglerade markanvändningen efter de förutsättningar som gällde när detaljplanen fastställdes 1981-05-21. Den nya detaljplanen gör en ny prövning av markanvändningen utifrån nu gällande förutsättningar.

Något utsläpp av latrin antas inte ske vid marinan vare sig i nollalternativet eller i planförslaget. Detta i enlighet med förbud genom lagstiftning. Gällande övriga miljöåtgärder se kommentar till Naturskyddsföreningens överklagande.

I miljökonsekvensbeskrivningen kan utläsas "Säbyviken är dock så djup att det trots tröskeln tar tid för vattnet att värmas upp. Säbyviken som helhet är därför inte någon optimal miljö för fiskrekrytering", men den visar också att Ubbyåns mynning utgör en potentiellt god fisklokal. En utveckling av en gäddvåtmark föreslås därför här. Underlagsrapporter till detaljplanen samt en utredning utförd av Naturvatten för en annan del av Säbyviken är samstämmiga gällande vikens begränsade förutsättningar som ett reproduktionsområde och att den inte har några höga naturvärden.

Arrendatorn hänvisar till utredningen "Gäddans status i Säbyvik och anslutande skärgårdsområde". I denna kan också utläsas: "Konstateras kan dock att rekryteringsproblemet omfattar ett större område än Säbyviken varför belastningen från just Säbyvikens marina inte utgör den huvudsakliga orsaken till skadorna. Mätningar i skärgården utanför Säbyviken har visat på högre halter av flera tungmetaller och andra mätningar av föroreningsindikatorer (PCB och DDT) visar på förhöjda halter samt skador på fisk. Befintlig påverkan från marinan bedöms därför ha begränsat inflytande på rekryteringsproblemen."

Länsstyrelsen har initialt påvisat ett antal svårigheter ur miljösynpunkt. Detta har föranlett ett omfattande provtagnings- och analysprogram av miljöförutsättningar och miljökonsekvenser innan den slutliga MKBn fastlades. I Länsstyrelsens samrådsyttrande fanns flera frågeställningar kring vilka diskussion sedan förts med Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har efter tillrättalägganden i detaljplanen sett ändringarna som tillräckliga och därmed inte överprövat detaljplanen.

Pågående verksamhet som småbåtshamn omfattar båtuppställningsplatser och marin service och de föreslagna hallbyggnaderna medger båtuppställningsplatser inomhus. För de större hallbyggnaderna har kommunen och Länsstyrelsen bedömt att de endast marginellt inkräktar på strandskyddsområdet från Säby träsk och att väg 274 med hög trafikintensitet redan har en avskiljande effekt. Kommunen bedömer att ett genomförande av planen innebär fortsatt goda passagemöjligheter för såväl djurliv som friluftsliv. Med hänsyn till bullerstörning från trafiken på den intilliggande väg 274 bedöms rekreativsvärdet vara förhållandevis lågt.

Det vattenflöde som är kulverterat genom marinan utgör ett smärre vattendrag som enligt kommunens bedömning inte genererar strandskydd.

Enligt Länsstyrelsens karttjänst omfattas inte det aktuella vattendraget av strandskydd. Större vattensalamander är känslig för fiskförekomst samt kräver grunda, solbelysta och vegetationsrika miljöer. Såby träsk innehåller fisk, är djup och det avvattnande vattendraget beskuggas av skog. D.v.s. mycket liten potential att hysa större vattensalamander.

3. Rydbo saltsjöbads fastighetsägarförening

Mark- och miljödomstolen finner att detaljplanen inte kan anses angå föreningen på ett sådant sätt att den har rätt att överklaga antagandebeslutet. Mark- och miljödomstolen avvisar föreningens överklagande.

Kommentar:

Kommunen har ingen kommentar